

آینده پژوهی سرمایه فرهنگی در خانواده ایرانی به روش مدل سازی

پیمانۀ عسگری

دانش آموخته دکترا، رشته مدیریت فرهنگی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

فاطمه عزیزآبادی فراهانی

عضو هیئت علمی، رشته مدیریت فرهنگی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران (مسئول مکاتبات)
f_farahany@yahoo.com

مهرداد نوابخش

عضو هیئت علمی، رشته علوم اجتماعی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

سید رضا صالحی امیری

عضو هیئت علمی، رشته مدیریت فرهنگی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

تاریخ پذیرش: ۹۷/۰۲/۲۲

تاریخ دریافت: ۹۷/۰۱/۲۸

چکیده

آینده پژوهی فراتر از پیش‌بینی و به معنی هنرِ شکل دادن به آینده است؛ به آن شکل که آینده را می‌خواهیم. امروزه تغییرات فناوری و متعاقباً تغییر در دیگر جنبه‌های زندگی، افزایش روز افزون وابستگی متقابل کشورها و ملل، تمرکز زدایی جوامع و نهادهای موجود که بدلیل گسترش فناوری اطلاعات شتاب بیشتری یافته است، تمایل روزافزون به جهانی شدن به همراه حفظ ویژگیهای ملی و فرهنگی و بسیاری عوامل دیگر، لزوم درک بهتر از تغییرات و آینده را برای دولتها و جوامع ایجاد می‌کند. یکی از مولفه‌های اساسی برای رویارویی با چالشها، آینده پژوهی است که دانش در برگیرنده تمام جنبه‌های مطالعه و پژوهش درباره آینده می‌باشد. آینده پژوهی سرمایه فرهنگی در خانواده از مباحثی است که با توسعه پایدار ارتباط ساختاری دارد. یکی از نیازهای اساسی توسعه یافتگی در هر جامعه، چینی تحولات آینده سرمایه فرهنگی است. به علت پررنگ بودن نقش خانواده در ایران و اهمیت روند تغییرات کارکردهای فرهنگی خانواده، لازم است سرمایه فرهنگی خانواده را بصورت دلخواه آینده پژوهی نمود و مسیر رسیدن به توسعه فرهنگی پایدار را تسهیل کرد. به این منظور، سنجه‌هایی جهت آینده پژوهی انتخاب و با توجه به وزن آنها، مدل سازی شده است. هدف این مقاله آینده پژوهی سرمایه فرهنگی خانواده با استفاده از روش مدل سازی است. از نظر هدف پژوهش کاربردی و از نظر گردآوری اطلاعات، پیمایشی می‌باشد. روش پژوهش ترکیبی از روشهای کیفی و کمی بوده و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها در سطح آمار توصیفی از نرم افزار spss 23 و در سطح آمار استنباطی از نرم افزار ¹PLS استفاده شده است. یافته‌های پژوهش پس از تحلیل عامل ساختاری، مشخص‌کننده وزن و اهمیت سنجه‌هایی در مدل مفهومی شدند تا با برنامه ریزی‌هایی در جهت ارتقاء آنها، به آینده دلخواه سرمایه فرهنگی در خانواده ایرانی دست یابیم.

واژه‌های کلیدی: آینده پژوهی، سرمایه فرهنگی، توسعه پایدار، خانواده.

۱- مقدمه

آینده اساساً قرین به عدم قطعیت است. همه آثار و رگه هایی از اطلاعات و واقعیات که ریشه در گذشته و حال دارند، می توانند رهنمون ما به آینده باشند. ادامه تصمیم گیری صرفاً چندین آینده محتمل بر اساس تجارب گذشته غفلت از رصد تغییرات آتی را در پی خواهد داشت و با تلخکامی روبرو خواهد شد. آینده پژوهی سرمایه فرهنگی در خانواده یک فعالیت مرتبط با فرایندهای انتقال اطلاعات، تحولات فرهنگی و توسعه فرهنگی پایدار است. توسعه پایدار، مستلزم توسعه در عناصر متعددی است. از آنجا که دانش، پایه اصلی فرایندهای توسعه می باشد، سرمایه فرهنگی یک ابزار استراتژیکی بسیار مهم و ضروری برای تحقق این فرایندها تلقی می شود. ظهور و گسترش فناوری های نوین اطلاعاتی و ارتباطی، تمامی شئون زندگی بشر را دستخوش تغییر و دگرگونی اساسی نموده است در این میان به دلیل ماهیت معرفتی سرمایه فرهنگی، این دو امر تعامل و پیوند های استوار و ناگسستنی با یکدیگر برقرار نموده اند. انگیزه این تلاش ها، فائق آمدن بر ضعف فرهنگی، ارتقاء دانش و مهارت های شغلی و تامین نیازهای اقتصادی است و این باور وجود دارد که کسب مهارت ها موجب ارتقای بهره وری و قابلیت رقابت در اقتصاد جهانی می شود (محسنی، ۱۳۸۴). بنابراین با بهره گیری هوشمندانه از دانش آینده پژوهی، فرصت می یابیم تا آگاهانه، موج های تغییر را پیش بینی کرده و مسیر رسیدن به آینده دلخواه را ترسیم کنیم. آینده پژوهی که از آن به عنوان یک علم تمدن ساز یاد می گردد، گونه ای علم نرم است که از علوم و فناوری ها بهره می گیرد (پورداریانی، ۱۳۸۵). در واقع یکی از چندین کارکرد ارزشمند آینده پژوهی، مدیریت حوزه های علم و جهت دهی هوشمندانه به مطالعات و پژوهش های سایر حوزه های علمی می باشد. این حوزه از دانش، به موضوع فناوری نیز ورود پیدا کرده است و دارای محصولات خاص با طراحی پیچیده و کارآمدی بالاست. آینده پژوهی بعنوان یک ابزار تحلیلی، چشم اندازی متمایز از توسعه را نشان می دهد. این ابزار، آینده های آلترناتیو از رشته های مختلف ذینفع را مورد توجه قرار می دهد و بدین

ترتیب به فرایند های تصمیم گیری در سطوح مختلف کمک می نماید. آینده نگری فرایندی است که مهمترین نتیجه آن تنظیم اولویت ها برای سیستم علمی، تحقیقاتی و فناوری یک کشور است، از این رو به منظور دستیابی به چنین نتایجی باید از روش های مختلف آینده نگری استفاده کرد. فایده روش های آینده نگری، کشف، خلق و آزمایش دیدگاه ها و آرمان های مطلوب و ممکن آینده است. داشتن یک آرمان برای آینده در اتخاذ سیاست ها، راهبردها و برنامه ها مفید است و احتمال وقوع آینده ای مطلوب را بیشتر می سازد.

۲- تاریخچه آینده پژوهی

اشتیاق بشر برای دانستن در باره آینده از عهد باستان وجود داشته است. اولین نشانه های جدی تر توجه بشر به آینده در عصر روشنگری دیده می شود. آثار متفکرینی چون اچ جی ول^۲، جورج اورول^۳ و آلدوس هاکسلی^۴ از زمره چنین اندیشه هایی محسوب می شود و با چنین نمونه هایی است که کلا آینده پژوهی راه خود را به ادبیات باز می کند. اولین فعالیت آینده پژوهی در قالب یک تحلیل علمی در سالهای ۱۹۳۰ تا ۱۹۳۳ توسط یک گروه محققین و با سرپرستی ویلیام اف آگبرن^۵ در زمینه جامعه شناسی در آمریکا انجام گردید. آینده پژوهی بمثابة یک فعالیت عمومی از دهه شصت آغاز شد. در حال حاضر آینده پژوهی از پهنه وسیعتری نسبت به دوران طلایی ۱۹۶۰ و اوایل ۱۹۷۰ برخوردار است. بدین ترتیب است که برنامه ریزی استراتژیک بر مبنای چشم انداز ها و متکی بر مدل ها و سناریو ها، امکانپذیر خواهد بود. تصویرهای آینده (آرمان ها، اهداف، امیدها، نگرانی ها و آرزوها) پیشران های اقدامات فعلی ما هستند؛ بنابراین آینده امری است که می توان آن را با اقدامات هدفمند طراحی کرده و شکل داد. یک جامعه برای آنکه خردمندانه عمل کند، بایستی نسبت به پیامدهای اقدامات خود آگاهی و شناخت کافی داشته باشد. سرعت تغییرات آنچنان سرسام آور است که دیگر نمی توان با روش های سنتی با آنها کنار آمد. «اگر با تغییرات همگام نشوید، زیر چرخ عظیم تغییر خرد خواهید شد. اما اصل دیگری هم وجود دارد که: انسان می تواند در سرنوشت آینده تأثیرگذار

کنند که کنشهای متقابلی را که عوامل اقتصادی، سیاسی و اجتماعی، به عنوان عوامل پیشرفت در آینده به هم مرتبط میکند را نشان دهند. در این مدل سازی، از نرم افزارهایی استفاده می شود که میتوانند روابط بین هر یک از عوامل مرتبط را مشخص و وزن دهی کنند بطوریکه اعتلای سنجها یا مولفه ها، منتج به آینده سازی دلخواه سرمایه فرهنگی خانواده و عاملی در جهت توسعه فرهنگی پایدار گردد. نتایج این روش عموماً کمی است ولی برای نتیجه گیری کیفی، بررسی روندها و رویدادها و یا تصمیم گیریها نیز به کار میرود.

۴- فنون و روش های آینده پژوهی

روش دیده بانی: دیده بانی به معنای پایش مستمر تغییرات جهانی در زمینه های مختلف توسط یک گروه علاقه مند به تغییرات آینده پژوهی است. دیدبانان عطش دانستن دارند و پیوسته در نشریه ها و پایگاه های اطلاعاتی اینترنت کاوش می کنند و یافته های حاصل از پایش خود را همچون خونی تازه در شریان های سازمان جاری و طراوت فنی و علمی سازمان را تضمین می کنند.

روش سناریونویسی: سناریو عبارت است از درک درست این جهان که ممکن است چگونه تغییر کند. چگونه هنگامی که تغییرات در حال روی دادن هستند می توان آن ها را تشخیص داد و هنگامی که تغییرات رخ دادند چه باید کرد. روش سناریو به عنوان یکی از روش های مطرح در آینده پژوهی، فرآیندی نظام یافته است که به کشف و بررسی عدم قطعیت در نگاه به آینده بلندمدت می پردازد.

تحلیل روند: تحلیل روند عبارت است از مطالعه یک روند مشخص به منظور کشف چیرستی علت های بروز سرعت توسعه و پیامدهای احتمالی آن. زیرا یک روند مشخص می تواند تأثیرهای بسیار متفاوتی بر ابعاد گوناگون زندگی ما داشته باشد و از سوی دیگر شاید بسیاری از این تأثیرها در نگاه اول قابل کشف نباشند.

مشاوره و همفکری: از آنجا که دو مغز بهتر از یک مغز کار می کند باید دیدگاه دیگران به ویژه افراد خبره و کارشناس را نسبت به آینده جویا شویم؛ ضمن اینکه کارگروهی و همفکری در این زمینه می تواند بسیار

باشد. در این میانه دانشی زاده می شود که کوشش می کند با پیش بینی عوامل اثرگذار در تغییرات آینده به صورتی دوگانه، هم مهار تغییرات را در دست گیرد و هم جامعه را برای این تغییرات آماده کند. کسانی که این دانش را در دست دارند هم اکنون هم به آینده جهان به دلخواه خواسته خود، شکل می دهند. می توان کشورها و جوامعی را دید که نتوانستند خود را با تحولات سازگار کنند و از این جهت از هم فروپاشیدند. آنها ذات تغییر را درست نشناختند. آینده شناسی از این منظر دانش شناخت تغییرات است و شناخت آینده از حیاتی ترین علوم مورد نیاز هر انسانی است (ملکی فر، ۱۳۸۵).

۱-۲- پیش فرض آینده پژوهی

پیش فرض های آینده پژوهی به سه شکل در نظر گرفته می شود. ۱- آینده امکان پذیر: هر چیزی اعم از خوب یا بد، محتمل یا بعید که می تواند در آینده رخ دهد. ۲- آینده های رخ دادنی یا محتمل: آنچه به احتمال بسیار زیاد در آینده به وقوع خواهد پیوست (مبتنی بر استمرار روندهای کنونی در آینده). ۳- آینده های دلخواه: آنچه بهینه ترین و دلخواه ترین رویداد آینده به شمار می رود. در این مقاله، پیش فرض آینده پژوهی بصورت آینده دلخواه است که بر اساس نظر خبرگان برای رسیدن به توسعه پایدار طراحی گردیده است.

۳- روش شناسی آینده پژوهی

این پژوهش آینده پژوهی که به روش مدل سازی انجام گرفته، بررسی آینده یک سیستم، جایی که درکی از عوامل مؤثر بر تغییرات سیستم در طول زمان، وجود دارد، صورت پذیرفته است. این روش ابزار ارزشمندی جهت بررسی یک موضوع پیچیده بوده و در آن بررسی ها بیشتر بر پایه ادراکات افراد صورت می گیرد تا شواهد. در نتیجه استفاده از این روش، سنجها در اختیار قرار می گیرند. این سنجها کمک می کنند تا تأثیر نسبی گزینه های مختلف ارزیابی شود. ولی در اتکا به سنجهای بدست آمده از مدل ها، باید محتاط بود و محدودیت های آنها را در نظر داشت. روش مدل سازی در این تحقیق، مدل بازخوردی^۷ می باشد. این مدلها ابزاری فراهم می

۳- خلق یک بصیرت (چشم انداز) ۴- ارتباطات بصیرت
۵- توانمند ساختن دیگران به عمل کردن مطابق بصیرت
۶- طراحی و خلق دست آوردهای کوتاه مدت ۷- تحکیم پیشرفت ها و تولید تغییرات بیشتر ۸- نهادینه کردن رویکردهای جدید (جان پی کاتر، ۲۰۰۳).
ترکیب روش های مختلف آینده پژوهی : بهترین کار، بهره گیری از تعداد متنوعی از رویکرد های آینده پژوهی در یک پروژه است.

۵- محورهای آینده پژوهی سرمایه فرهنگی در خانواده ایرانی

- ۱) بهره گیری از پتانسیل علاقمندی به تحصیلات در خانواده های ایرانی با هدف ارتقاء سطح فرهنگ و اندیشه خانواده ایرانی و رسیدن به توسعه فرهنگی پایدار
- ۲) بهره گیری از پویایی فرهنگی و شناسایی مولفه های جدید تاثیر گذار در آینده خانواده در ایران
- ۳) پیوند یابی مستحکم آینده پژوهی با اصول توسعه پایدار

۶- تعاریف مفهومی متغیرها

- **آینده پژوهی**^۸: آینده پژوهی شامل مجموعه تلاش هایی است که با جستجوی منابع، الگوها و عوامل تغییر یا ثبات، به تجسم آینده های بالقوه و برنامه ریزی برای آنها می پردازد. آینده پژوهی بازتاب دهنده چگونگی زایش واقعیت "فردا" از دل تغییر یا ثبات "امروز" است. موضوع آینده پژوهی در این مقاله در برگیرنده گونه "دلخواه" برای دگرگونی از حال به آینده است. امروزه تغییرات با آهنگی پرشتاب تر رخ می دهند. تغییرات فناوری و به دنبال آن تغییر در دیگر جنبه های زندگی، افزایش روزافزون وابستگی متقابل کشورها و ملل، تمرکززدایی جوامع و نهادهای موجود که به دلیل گسترش فناوری اطلاعات، شتاب بیشتری یافته است، تمایل روزافزون به جهانی شدن به همراه حفظ ویژگی های ملی، قومی و فرهنگی، لزوم درک بهتر از "تغییرات" و "آینده" را برای دولت ها، نهادها، کسب و کارها، سازمان ها و مردم

راهگشا باشد. لذا مبتنی بر تفکر جمعی (خرد سازمان یافته) و با بهره گیری از روش دلفی شکل کاملی به خود می گیرد.

مدل سازی: ما می توانیم رویدادهایی را که در جهان واقع رخ می دهند را به شیوه های گوناگونی تقلید و باز آفرینی کنیم تا آنها را بهتر درک کنیم. مدل سازی یکی از این شیوه هایی است که تفکر ما را از آینده به صورت عینی تر ارائه می دهد. با توجه به ضرورت رسیدن به توسعه پایدار در کشورمان، مدل سازی در حوزه آینده پژوهی، موجب می شود فرهنگ آینده شناسی نیز در سطح گسترده تری گسترش یابد.

مبانی نظری مدل، متشکل از تئوری های ذیل می باشد:
الف) مدل تئوری تحول فرا سیستم: مفهوم تحول فرا سیستم یعنی فرایندی تحول زا که به واسطه آن سطوح عالی پیچیدگی و کنترل به وجود می آیند. اما از طرف دیگر این مفهوم آینده زندگی بشر را پیش بینی می نماید (جاسلین تورچین، ۱۹۹۷).

ب) مدل تئوری سه گانه نگرش سیستم دانش آینده: این مدل در حقیقت بیانگر آن است که دانش آینده از سه مولفه تاثیر می پذیرد که عبارتند از: معنا شناسی (ارزش گذاری) ، نحو (روش شناسی) و برنامه عملی (مدیریت و رهبری، برنامه های استراتژیک) سیاست ها و طراحی برنامه ها (مالاسکا، ۲۰۰۳).

ج) مدل تئوری دانش، اطلاعات و دانش اطلاعات: این مدل از یکسری باورهای واقعی و غیرواقعی نشات گرفته و منجر به دسته بندی یا کدگذاری شده و در نتیجه دانش (ذهنی) شکل می گیرد که متاثر از اطلاعات عینی مختلف است. (مالاسکا، ۲۰۰۳).

د) مدل تئوری پویا دانش- اطلاعات: این مدل اذعان می کند که شکل گیری دانش بر اساس تغییرات سریع و آنی اطلاعات جدید صورت می گیرد. این دانش در حقیقت از واقعیتهای گذشته استفاده کرده با واقعیت های حال انجام شده و از واقعیت های آینده تاثیر می پذیرد (مالاسکا، ۲۰۰۳).

ذ) مدل تئوری تغییر: این مدل هشت زمینه را براساس تغییر نهاد و مدیریت در نظر می گیرد. ۱- ایجاد حس ضرورت ۲- تشکیل یک ائتلاف هدایت کننده قوی

سرمایه تجسّدی است. مجموعه توانایی‌ها و دانایی‌ها که در افراد تجلی پیدا می‌کند.

(۲) حالت عینیت یافته^{۱۱}: اشیاء مادی، کالاهای فرهنگی و رسانه‌هایی مانند نوشته‌ها، کتاب‌ها، نقاشی‌ها، ابزارهای موسیقی جزء سرمایه فرهنگی عینیت یافته است. بهره‌گیری از سرمایه فرهنگی عینیت یافته وابسته به سرمایه فرهنگی تجسّدی فرد است.

(۳) حالت نهادی شده^{۱۲}: سرمایه نهادی، عینیت بخشیدن به سرمایه فرهنگی از طریق مدارک دانشگاهی و تحصیلی است؛ که خارج از دارایی‌های تجسّدی و عینی واقعیت پیدا می‌کنند. کسب عناوین تحصیلی که به صورت قانونی و نهادی حاصل می‌گردد. می‌توان افراد را از نظر این نوع مدارک با هم مقایسه کرد. حتی می‌توان نرخ تبدیل این نوع سرمایه فرهنگی را به سرمایه اقتصادی بر حسب ارزش پولی برآورد کرد. تبدیل این نوع سرمایه فرهنگی به سرمایه‌های اقتصادی، وابسته به کمیابی آن است (رضایی، ۱۳۸۹).

• **خانواده:** خانواده در مقایسه با دیگر نهادهای اجتماعی، اهمیت بیشتری دارد. چرا که شناخت خانواده باعث شناخت بیشتر جامعه می‌شود (رنجبر، ۱۳۸۴). خانواده با ایفای نقش خود در جامعه، توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را دنبال و اجرا می‌کند. خانواده مدنی، اشتغال و جایگاه زنان، تغییرات الگوی ازدواج، گسست ارزشی، نرخ ازدواج و طلاق، تبادل اندیشه‌ها، رفت و بازگشت‌های عقاید، نظام پیشنهادها، گفت و گو و عقلانیت، از ویژگی‌های خانواده‌های جدید است که بر آینده‌سازی سرمایه فرهنگی خانواده تاثیر گذار می‌باشند (قانع‌ی راد، ۱۳۹۶).

ایجاب می‌کند. نهاد خانواده بعنوان یکی از مهمترین نهادهای تاثیر گذار بر فرهنگ جامعه ایرانی و سرمایه فرهنگی بعنوان مزیت بالقوه‌ای برای توسعه و ارتقاء سطوح اندیشه و فرهنگ، بعنوان دو فاکتور مهم تاثیر گذار در توسعه پایدار فرهنگی، مورد آینده پژوهی قرار گرفته است. آینده اساساً دارای عدم قطعیت است. با این همه آثار و رگه‌هایی از اطلاعات و واقعیت‌ها که ریشه در گذشته و اکنون دارند، می‌توانند رهنمون ما به آینده باشند. عدم قطعیت نهفته در آینده برای برخی، توجیه‌کننده نداشتن دور اندیشی آنان است و برای عده‌ای دیگر منبعی گرانبها از فرصت‌ها (رضایی، ۱۳۹۲).

• **سرمایه فرهنگی:** مفهوم سرمایه فرهنگی برای اولین بار توسط پیر بورديو مطرح شده است، سرمایه فرهنگی بخشی از یک چارچوب تحلیلی و باز تولید قدرت و امتیاز طبقاتی است که در فرآیند تاثیر فرهنگ در نابرابری‌های اجتماعی مطرح شده است. سرمایه فرهنگی به عنوان شکلی از سرمایه ارزشی و فرهنگ برجسته طبقات والا است که متفاوت از سرمایه اقتصادی و اجتماعی بوده ولی در نهایت به هر دو این سرمایه‌ها قابل تبدیل می‌باشد (بورديو، ۱۹۹۳). انتقال سرمایه‌ی اقتصادی از نسلی به نسل دیگر و از طریق ارث و میراث صورت می‌گیرد؛ در حالیکه انتقال سرمایه فرهنگی امری پیچیده‌تر است (تیلور^۹، ۱۹۹۷). سرمایه فرهنگی شامل مهارت‌های خاص، سلیقه، نحوه سخن گفتن، مدارک تحصیلی و شیوه‌هایی است که فرد از طریق آن خود را از دیگران متمایز می‌سازد (بورديو، ۱۹۹۰). از نظر بورديو سرمایه فرهنگی به سه حالت می‌تواند وجود داشته باشد:

(۱) حالت تجسّد یافته^{۱۳}: این نوع سرمایه به بدن و ذهن فرد پیوسته است. به تلاش‌ها و سرمایه گذاری شخصی فرد وابسته و بوسیله خود فرد بدست می‌آید. کسب علم، تلاش برای کسب

شیوه های رویارویی با آینده

شناسایی فرصتها و تهدیدها و نقاط قدرت و ضعف، از جمله شاخصهای مهم آینده پژوهی می باشد. اندیشمندان درباره مولفه های سرمایه فرهنگی، متغیرهای بسیاری را بیان کرده اند. به منظور انتخاب مولفه ها یا سنجه های آینده سازی سرمایه فرهنگی و رسیدن به آینده دلخواه، چهار شاخص کلی جامعه پذیری، انتقال فرهنگی، دستیابی به امکانات آموزشی و تحرک اجتماعی را بر اساس تئوری های دانشمندان در نظر گرفته ایم (لارئا؛ لامونت، ۲۰۰۳).

۷-۱- سنجه های آینده پژوهی سرمایه فرهنگی خانواده

آموزش^{۱۳}: آموزش یک فاکتور کلیدی در جهت آینده سازی تحرک اجتماعی و سرمایه فرهنگی در اغلب جوامع صنعتی است (گینتیس^{۱۴}، ۱۹۸۰؛ سول^{۱۵}، ۱۹۷۵) اغلب مطالعات تحرکات اجتماعی نشان می دهد که موفقیت های شغلی، توسط آموزش و تجربیات آموزشی در افراد تعیین می شوند (مورتمیر^{۱۶}، ۲۰۰۶).

تعاملات اجتماعی^{۱۷}: تعاملات اجتماعی خانواده، نوعی میل به جاودانه کردن موجودیت اجتماعی انسان به همراه تمامی قدرت ها و امتیازات وابسته به آن است که ریشه در راهبردهای بازتولید دارد. هر فرد با توجه به عادات و پیش داشته های ذهنی خود به ارائه رفتارها و یا تعاملاتی با فضای اجتماعی و دیگران می پردازد (بوردیو، ۱۳۸۹). تعاملات اجتماعی با زیست بوم اجتماعی در

از دیدگاه مدیریت، شیوه هایی برای رویارویی با آینده شناسایی می شود که عبارتند از:

- (۱) واکنش زده (Passive): منتظر اتفاقات مانده و هیچ واکنشی از خود نشان نمیدهیم و سعی میکنیم آنها را فراموش کنیم.
 - (۲) واکنشگرا (Reactive): منتظر اتفاقات مانده و سپس به حل مشکلات فکر میکنیم، و همواره در حال حل مشکلات گذشته هستیم.
 - (۳) پیش نگرانه (Pre Active): پیش بینی رخدادهای آینده انجام میشود و برای آنها تمهیداتی پیش بینی می شود. مانند بیمه آتش سوزی
 - (۴) فعال (Proactive): در این مورد تمام متغیرها در اختیار ماست و برای رویارویی با آینده یک رفتار فعالانه انجام می دهیم.
- آینده پژوهی مجموعه فعالیتهای پیش نگرانه و فعال در خصوص آینده است.

۷- شاخص های آینده پژوهی

مطالعه آینده های ممکن، بررسی آینده های محتمل، بررسی تصویرهای آینده، مطالعه بنیان های معرفتی آینده پژوهی، بررسی بنیان های اخلاقی آینده پژوهی، تفسیر گذشته و تعیین موقعیت حال، تلفیق دانش و ارزش برای طراحی اقدام اجتماعی، افزایش مشارکت مردمی در تصویر سازی آینده و طراحی آن، ترویج تصویر مطلوب آینده و حمایت از آن، جلوگیری از غافلگیر شدن،

سرمایه فرهنگی آنان می شود و در کسب مشاغل پر وجهه موفق ترند (بوردیو، ۱۹۸۶).

شناخت و نگهداری از میراث فرهنگی^{۲۲}: سرمایه

فرهنگی قابلیت انتقال از نسل های گذشته به نسل های آینده را دارد و با ایجاد هویت فرهنگی سبب آینده سازی سرمایه فرهنگی خواهد شد. میراث فرهنگی در هر جامعه، زمانی میتواند هویت بخش بوده و باعث انسجام گردد که افراد یک جامعه، شناخت و آگاهی کافی از میراث فرهنگی خود داشته و نقش میراث فرهنگی را در هویت بخشی خود بدانند. شناخت از تاریخ و میراث فرهنگی، با آموزش رسمی و غیررسمی به نسل آینده انتقال می یابد (تراسبی^{۲۳}، ۲۰۰۱).

مصرف فرهنگی^{۲۴}: صنایع فرهنگی خلاق و نوآور

که متناسب با نیازهای نسل جدید خانواده باشد، می تواند باعث افزایش مصرف فرهنگی گردد (چنگ^{۲۵}، ۲۰۰۶). مصرف فرهنگی خانواده، می تواند به انباشتگی جو فرهنگی در خانواده کمک نموده و به نسل آینده منتقل گردد (ساساکی^{۲۶}، ۲۰۱۰).

مشارکت فرهنگی^{۲۷}: با توسعه و پیشرفت علم و

فناوری و ارتباطات پیچیده، مشارکت اندیشه ها و عقاید روزبروز گسترده تر و در آینده یکی از فاکتورهای مهم تاثیر گذار می باشد. جهانی شدن به منظور مشارکت افکار و تاثیر بر فرهنگ جهانی پیش روی بشر قرار دارد. افراد متناسب با ذائقه های خود به انتخاب فضاهای مشارکت خود اقدام می نمایند. می توان با افزایش دانش فرهنگی خانواده ها، ذائقه افراد خانواده را تحت تاثیر قرار داده و بدین وسیله باعث افزایش مصرف فرهنگی و توسعه سرمایه فرهنگی خانواده در چارچوب های عادت واره ها شد (یائیش^{۲۸}، ۲۰۱۰؛ اشافنبرگ^{۲۹}، ۱۹۹۷).

امکانات فرهنگی یا دسترسی به منابع فرهنگی^{۳۰}:

خانواده در اکولوژی فرهنگی خاص که بر گرفته از فرهنگ جاری آن ملت می باشد، زندگی می کند. در این جو فرهنگی، وجود امکانات و منابع فرهنگی، یکی از جایگاه هائی است که می تواند اطلاعات فرهنگی اجتماعی خانواده را تأمین نماید. امکانات فرهنگی ذخایر فرهنگی هستند که می توانند بصورت سرمایه های ملموس (میراث فرهنگی، آثار فرهنگی عینیت یافته،

سطح ملی و بین المللی، می تواند عاملی برای آینده سازی سرمایه فرهنگی باشد (وایلد هگن^{۱۸}، ۲۰۰۹؛ لاینهان^{۱۹}، ۲۰۱۱).

دانش سلامتی: سلامت نسل آینده در گرو ایجاد

دانش سلامتی بعنوان یکی از متغیرهای آینده پژوهی سرمایه فرهنگی خانواده می باشد. «سرمایه فرهنگی مرتبط با سلامت» به آن دسته از منابع مبتنی بر فرهنگ اشاره دارد که برای حفظ و ارتقاء سلامت، در دسترس افراد قرار دارد و از طریق فرایند جامعه پذیری، گرایشها و سلیق افراد درون هر طبقه اجتماعی و نسل خاص، به وجود می آید (وینسترا و آبل، ۲۰۱۵). هر چقدر خانواده به منابع مادی، اجتماعی و فرهنگی بیشتری دسترسی داشته باشد، در شرایط مناسب تری قرار خواهد (مورگان^{۲۰} و همکاران، ۲۰۱۰). «تحصیلات و دانش» و «منابع خانوادگی»، آینده سازهای مهم دانش سلامت خانواده هستند (گاجن و همکاران، ۲۰۱۵).

دموکراتیک بودن: دموکراسی بی شک یکی از

متداول ترین مفاهیم جامعه شناختی امروز و آینده می باشد. شرط دموکراسی در حوزه آینده پژوهی سرمایه فرهنگی خانواده، ممنوعیت استفاده از روش های اقتدارگرایانه در روابط خانوادگی را در پی خواهد داشت (کسل^{۲۱}، ۱۳۸۷). دموکراسی در خانواده با مؤلفه های اعتقاد به برابری زن و مرد در تصمیم گیری، مدارا نسبت به اعضای خانواده و اعتقاد به گفت و گو و تفاهم تعریف می شود (فیلیپس، ۱۳۸۸). بوردیو در جستجوی امکان فعالیت و حضور زنان در عرصه سیاسی و اجتماعی با هدف دموکراتیک ساختن دموکراسی در آینده جوامع است (لین، ۲۰۰۶).

طبقه اجتماعی: از طریق فرایند جامعه پذیری،

گرایشها و سلیق، افراد درون هر طبقه اجتماعی طبقه بندی می شوند (آبل، ۲۰۰۶). بوردیو معتقد است وجود ترکیبی از سرمایه های اقتصادی و فرهنگی در فرزندان افراد طبقات بالای جامعه باعث تداوم اشرافیت تحصیلی در آینده می گردد. کودکان طبقه بالا به طور طبیعی مانند والدین خود، جامعه پذیر شده و فرهنگ پایگاه بالاتر را به نمایش می گذارند و همین مسئله سبب تراکم

مدارک تحصیلی و حرفه ای: دنیای امروز و آینده نیازمند دستیابی به مهارت ها ست. مهارت های دانشی و حرفه ای. نتایج تحصیلی و رفتار تحصیلی دانش آموزان وابسته به سرمایه فرهنگی است که از طریق خانواده انتقال می یابد. ارزش مدارک تحصیلی به سمت مهارت های علمی و عملی پیش می رود. نیاز به وجود افراد با صلاحیت و مستعد برای کسب انواع مدارک تحصیلی و حرفه ای روز بروز بیشتر میشود (بورديو و پاسرون^{۳۷}، ۱۹۹۰).

اشتغال افراد خانواده: اشتغال مبتنی بر تولید و رهایی از اشتغال کاذب و سیاه یکی از مهمترین عناصر توسعه یافتگی در آینده سازی سرمایه فرهنگی می باشد. یکی از فاکتورهای مهم در آینده سازی دلخواه سرمایه فرهنگی، اشتغال همه افراد خانواده و رفع بیکاری می باشد. اشتغال افراد خانواده با شاخص های ارزش تولیدی و اجتماعی مشاغل، میزان درآمد یک خانواده، میزان امنیت شغلی، وجود یا عدم وجود بیمه های اشتغال و اهمیت پرداخت مالیات بر درآمد مد نظر قرار گرفته است (بورديو، ۱۹۹۸).

۷-۲- رویکردهای آینده پژوهی

به حکم عقل سلیم مردم از هم اکنون باید بدانند که آینده ممکن است آستن چه پیشامدهایی باشد؛ کدام پیشامدها احتمال وقوع بیشتری دارند؛ و در میان آنها کدامیک از مطلوبیت بیشتری برخوردار است. بر همین اساس، سه رویکرد به مطالعه آینده وجود دارد:

- « آینده پژوهی تحلیلی، که گاه آینده پژوهی اکتشافی نیز نامیده می شود؛
- « آینده پژوهی تصویرپرداز؛
- « آینده پژوهی هنجاری، که گاه آینده پژوهی مشارکتی نیز نامیده می شود.

۸- نوع و روش پژوهش

از نظر هدف این تحقیق کاربردی و از نظر گردآوری اطلاعات، پیمایشی می باشد. این پژوهش به شیوه ترکیبی صورت پذیرفته و از روشهای کمی و کیفی جهت گردآوری اطلاعات استفاده شده است. (کیفی: ابزار مصاحبه با خبرگان)، (کمی: ابزار پرسشنامه محقق

تولیدات نهاده شده، موزه، کتاب خانه، تئاتر و...) یا غیر ملموس (سرمایه های تجسد یافته، نگرش و عقاید، باورها، ارزش ها) برای تولید سرمایه فرهنگی در هویت بخشی افراد بکار روند. با افزایش میزان دسترسی به امکانات فرهنگی، می توان افراد را در معرض بارش اطلاعات فرهنگی قرار داد که در آینده سازی سرمایه فرهنگی خانواده مؤثر می باشد (استابر^{۳۱}، ۲۰۰۰).

دسترسی به اطلاعات و شبکه جهانی^{۳۲}: دانش و معلوماتی که بتواند سرمایه متجسد را جهت تولید سرمایه عینی و نهادهای هدایت کند، می بایست با دانش روز و تکنولوژی جدید تطابق داشته باشد. آشنائی با نوآوری های تکنولوژی و دسترسی به شبکه های اطلاعاتی جزء لاینفک مهارتهای توسعه در آینده پژوهی سرمایه فرهنگی می باشد (گپیتزک، ۲۰۰۰؛ کواسنس، ۲۰۰۸). در بسیاری از کشورها، توسعه بانک های اطلاعاتی، ایجاد شبکه های الکترونیکی جهت تسهیل تبادلات فرهنگی و اطلاعات، از اجزای ضروری تولید سرمایه فرهنگی در تدوین سیاست گذاری ها مورد توجه قرار گرفته و با توجه به روند تغییرات، در آینده از اهمیت بیشتری برخوردار خواهد بود (شورای اروپا^{۳۳}، ۲۰۱۰). بعضی از تحقیقات، بالابردن دانش خانواده یعنی فرزندان و والدین را بمنظور ارتباط با شبکه های جهانی، جهت آینده پژوهی سرمایه فرهنگی ضروری دانسته اند (لاو^{۳۴}، ۲۰۰۸).

گردشگری (توریسم)^{۳۵}: روند تکامل صنعت گردشگری، به یکی از مهمترین عناصر توسعه تبدیل گشته است و دائما با نوآوری ها و خلاقیت های جدیدی در این صنعت روبرو هستیم. این صنعت در آینده سازی سرمایه فرهنگی نقش بسزایی داشته و با بازتولید ارزش در حوزه میراث فرهنگی، مرور بر تمدن و اساطیر و وقایع فرهنگی در برجسته سازی فرهنگی جامعه ملی و بومی و جذب علاقمندان عرصه تبادل و تعاملات جهانی بسیار ارزشمند و کارا بوده و خواهد بود. گردشگری علاوه بر هویت بخشی افراد و آینده سازی سرمایه فرهنگی خانواده، در توسعه سرمایه اقتصادی نیز با تولید بازار و تقاضای جدید، کارآفرینی و افزایش ارزش افزوده صنایع فرهنگی اثر گذار می باشد (کلارک^{۳۶}، ۲۰۱۱).

۹- تجزیه و تحلیل داده ها

پایایی^{۳۹} (قابلیت اعتماد) پرسشنامه: بعد از تایید روایی صوری، پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفا کرونباخ اندازه گیری شد و پایایی آن تایید گردید. مقادیر ضریب آلفای کرونباخ در تمام متغیرها بالاتر از معیار قابل قبول ۰/۷ است.

ضرایب معنی داری $t^{۴۰}$: برای بررسی برازش مدل ساختاری پژوهش از چندین معیار استفاده می شود که اولین و اساسی ترین معیار ضرایب معنی داری t یا همان مقادیر t -values می باشد که معیار سنجش رابطه بین متغیرها در مدل (بخش ساختاری) است. در صورتی که مقدار این اعداد از ۱/۹۶ بیشتر شود نشان از صحت رابطه بین متغیرها در سطح اطمینان ۰/۹۵ است.

ضرایب مسیر^{۴۱} (b): ضرایب مسیر b در مدل ساختاری PLS را می توان معادل یک ضریب بتای استاندارد شده رگرسیون های کمترین مربعات معمولی در نظر گرفت. هر ضریب مسیر، شدت و وزن مولفه ها را مشخص می کند.

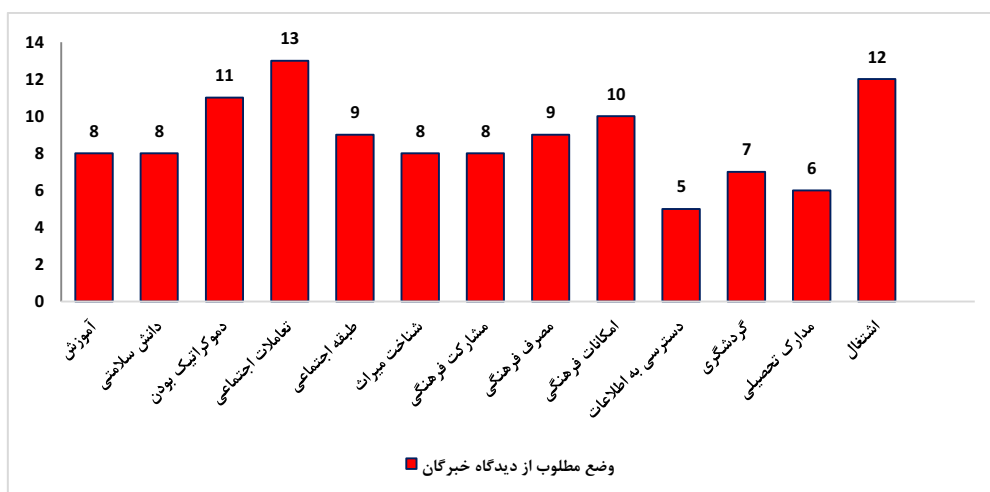
ساخته). داده ها با استفاده از نرم افزار 23 spss و pls^{۳۸} تجزیه و تحلیل شدند. یافته های پژوهش پس از تحلیل عامل ساختاری، مشخص کننده وزن و اهمیت ۱۳ مولفه در مدل مفهومی شدند. است. روایی محتوایی پرسشنامه مورد تایید متخصصان قرارگرفت و اعتبار آن از طریق روش آلفای کرونباخ بالای ۷۰ درصد به دست آمده است. پس از تجزیه و تحلیل داده ها و اجرای آزمون ها، ضرایب مسیر، بارهای عاملی، آزمون حداقل مربعات جزئی و استخراج نتایج، مدلی شامل مولفه های اصلی مبانی نظری طراحی شد. شیوه جمع آوری اطلاعات، از آنجاییکه پژوهش حاضر از نوع توصیفی پیمایشی است، همچون بسیاری از مطالعات توصیفی از مصاحبه با خبرگان و به منظور جمع آوری نظرات خبرگان از پرسشنامه محقق ساخته استفاده گردیده است. در این پرسشنامه ۶۵ سوال در نظر گرفته شده که شامل سه بعد و ۱۳ مولفه مربوط به ابعاد می باشد و با طیف ۵ درجه ای لیکرت خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم، خیلی کم سنجیده شده است.

جدول ۱- نتایج آزمون فرضیات

نتیجه آزمون	t ضرایب معنی داری	b ضریب مسیر	شاخص ها
رد فرض صفر	2.78	0.13	بعد متجسم
رد فرض صفر	1.80	0.068	بعد عینی
رد فرض صفر	1.81	0.19	بعد ضابطه ای
رد فرض صفر	2.15	0.11	آموزش
رد فرض صفر	2.13	0.11	دانش سلامت خانواده
رد فرض صفر	3.21	0.15	دموکراتیک بودن خانواده
رد فرض صفر	2.32	0.11	شناخت و حفظ میراث فرهنگی
رد فرض صفر	3.07	0.12	طبقه اجتماعی خانواده
رد فرض صفر	3.80	0.20	تعاملات اجتماعی خانواده
رد فرض صفر	2/21	0.11	مشارکت فرهنگی
رد فرض صفر	3/30	0.14	امکانات فرهنگی
رد فرض صفر	2/63	0.12	مصرف فرهنگی
تایید فرض صفر	0.625	-0.04	دسترسی به اطلاعات و شبکه جهانی
تایید فرض صفر	0.216	0.01	گردشگری
تایید فرض صفر	0.369	-0.01	مدارک تحصیلی و حرفه ای
رد فرض صفر	3.27	0.18	اشتغال خانواده

جدول ۲- رتبه بندی وزن سنجه های آینده پژوهی سرمایه فرهنگی خانواده

رتبه	b بر اساس ضریب	مولفه های الگو
بر اساس وزن	مسیر	
1	0.20	تعاملات اجتماعی
2	0.18	اشتغال
3	0.15	دموکراتیک بودن
4	0.14	امکانات فرهنگی
5	0.12	طبقه اجتماعی؛ مصرف فرهنگی
6	0.11	شناخت و نگهداری میراث فرهنگی؛ مشارکت فرهنگی؛ آموزش؛ دانش سلامتی
7	0.01	گردشگری
8	- 0.01	مدارک تحصیلی و حرفه ای
9	- 0.04	دسترسی به اطلاعات و شبکه جهانی

مثلت آینده پژوهی

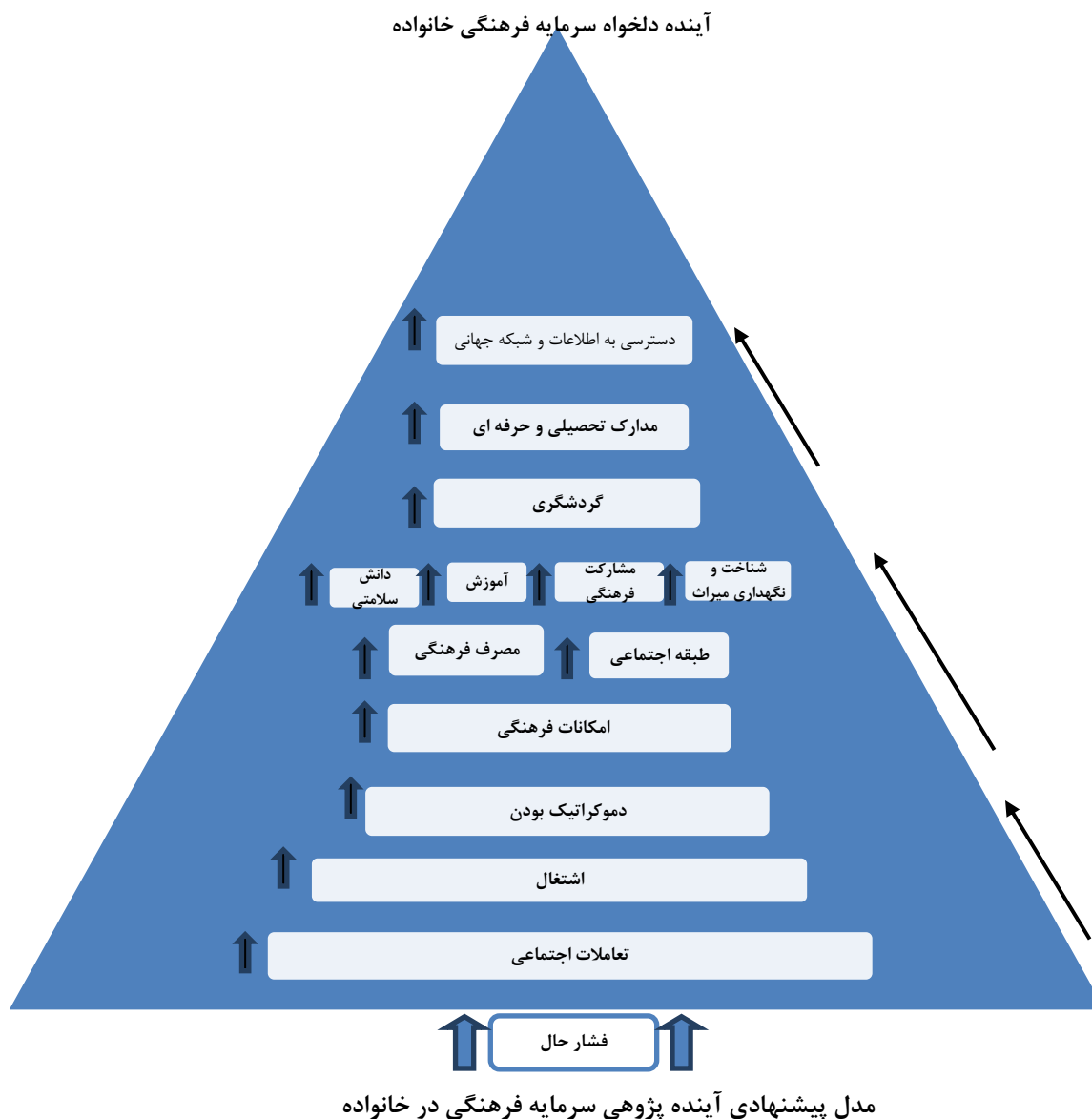
اصولا مدیریت اقدامی است برای آینده و اداره رخدادهایی که در حال اتفاق افتادن است. گذشته ها گذشته و دیگر تغییری برنمیتابد. حال گریزپا تبدیل به گذشته خواهد شد. آینده تنها فرصتی است که در آن و با آن بدنبال آرمانها، آرزوها، اهداف، استراتژی ها و ... هستیم؛ و در نهایت بدنبال صید پیش دستانه فرصت ها و پرهیز از مخاطرات. مثلث آینده پژوهی، حاصل تقابل سه نیروی متفاوت است که عبارتند از:

(۱) کشش آینده: الزامات و اقتضایاتی که به ما میگوید چشم انداز خلق کن، استراتژی تدوین

و اجرا کن. اغلب برنامه ریزیهای خردمندانه برای آینده است.

(۲) فشار حال: مشکلات و چالش هایی که باید در حال حاضر حل شوند. (Future is now)

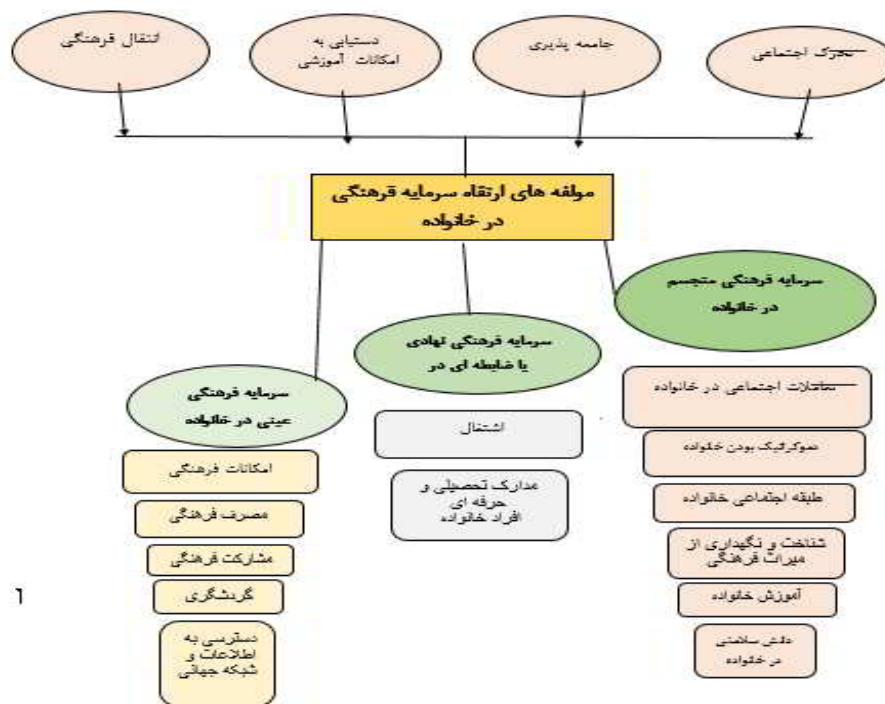
(۳) وزن گذشته: ترکیب تمامی مسائلی که ما آموخته ایم، دروه های آموزشی، تجربیات گذشته و ...

فرهنگی خانواده نیز می بایست ارتقاء یابند که در این مدل در نظر گرفته شده است. با اجرای این مدل، در آینده می توان به ارتقاء سرمایه فرهنگی در خانواده ایرانی دست یافت.

آینده دلخواه سرمایه فرهنگی خانواده

آینده دلخواه سرمایه فرهنگی خانواده، آینده ایست که سرمایه فرهنگی افراد خانواده و بدنبال آن سرمایه فرهنگی جامعه ارتقاء یابد؛ بطوریکه توسعه سرمایه فرهنگی که یکی از ابعاد مهم توسعه پایدار می باشد، قابل دستیابی گردد. آینده دلخواه سرمایه فرهنگی در خانواده، آینده ایست که شاخصهای ارتقاء سرمایه فرهنگی یعنی جامعه پذیری، تحرک اجتماعی، دستیابی به امکانات آموزشی و انتقال فرهنگی، توسعه یابند. برای ارتقاء این شاخصها نیز ابعاد متجسم، عینی و ضابطه ای سرمایه

مدل ارتقاء سرمایه فرهنگی خانواده در آینده

۱۰- نتیجه گیری

از نظر خبرگان مهمترین مولفه های تأثیر گذار بر آینده پژوهی سرمایه فرهنگی خانواده، به ترتیب مولفه های تعاملات اجتماعی، اشتغال، دموکراتیک بودن، امکانات فرهنگی؛ سپس مصرف فرهنگی و طبقه اجتماعی با وزن یکسان؛ آموزش، دانش سلامتی، شناخت و نگهداری میراث فرهنگی و مشارکت فرهنگی نیز با وزن یکسان و نهایتاً گردشگری، مدارک تحصیلی و حرفه ای و دسترسی به اطلاعات و شبکه جهانی؛ با در نظر گرفتن اهمیت و وزن، در آینده سازی سرمایه فرهنگی خانواده نقش دارند (جدول شماره ۲).

پیشنهادهای برخاسته از پژوهش برای رسیدن به آینده دلخواه سرمایه فرهنگی در خانواده

(۱) استفاده از روش های یاددهی موثر و استفاده از تکنولوژی آموزشی فراخور تک تک افراد خانواده با تأکید بر قدرت انتقال مفاهیم از مدرس به یادگیرنده. همچنین ایجاد انگیزه برای یادگیری و تقویت مثبت می تواند آموزش را تسهیل و تاثیرگذار گرداند.

- (۲) استفاده از شیوه های جذاب در آموزش مفاهیم و ایجاد علاقه به یادگیری و بهره گیری از تکنولوژی روز برای ایجاد تمایل به یادگیری.
- (۳) تناسب محتوای آموزشی و دانش افراد یکی از نکات مهم برای آموزش موثر است. متناسب سازی کیفیت محتوای آموزشی با نیاز یادگیرنده.
- (۴) انتقال مفاهیم آموزشی توسط افراد متخصص و خبره و توجه به کیفیت تخصص و مهارت آموزشی مدرسين و ارزیابی های دوره ای در نظام آموزش.
- (۵) آموزش رسمی تاریخ فرهنگی کشور برای شناخت هویت در افراد.
- (۶) نمادسازی از میراث فرهنگی ایرانی و اسلامی به منظور هویت سازی در خانواده ها.
- (۷) ترمیم و بازسازی میراث تمدنی کشور و تشویق خانواده ها به بازدید از آثار باستانی کشور
- (۸) ایجاد تسهیلات برای آموزش عالی در افراد خانواده
- (۹) افزایش آگاهی خانواده از دانش بهداشت عمومی از طریق رسانه های سمعی و بصری و اینترنتی، همایش ها، مجلات بهداشتی و کتابهای مناسب خانواده ها.

(۲۵) حضور خانواده‌ها در مراسم ملی و مذهبی و عضویت افراد خانواده در مراکز فرهنگی

(۲۶) عادت واره‌های خانواده برای شرکت در برنامه‌های فرهنگی (رفتن به سینما، تئاتر، کنسرت موسیقی، نمایشگاه‌های هنری، کتابخانه‌ها، موزه‌ها...) و به معنای دیگر میل و رغبت برای حضور در برنامه‌های فرهنگی.

(۲۷) کالاهای فرهنگی مورد نیاز افراد خانواده می‌بایست بر اساس ارزانی و فراوانی کالا، کیفیت، انطباق با فرهنگ بومی و تبلیغات کالا باشد.

(۲۸) کالاهای فرهنگی مصرفی می‌بایست با هنجارهای اجتماعی خانواده‌ها و مد، همخوانی داشته باشد.

(۲۹) مصرف کالاهای فرهنگی در خانواده ایجاد رضایت نماید.

(۳۰) استفاده از امکانات فرهنگی با هزینه‌های اندک یا رایگان

(۳۱) دسترسی به امکانات فرهنگی برای همه سنین در خانواده

(۳۲) تخصیص بودجه توسط دولت برای ایجاد امکانات فرهنگی قابل دسترس برای خانواده‌ها بصورت رایگان یا ارزان

(۳۳) شناخت جاذبه‌های گردشگری به تناسب زیست بوم و اکولوژی فرهنگی خانواده‌ها

(۳۴) تشویق خانواده‌ها به گردشگری و معرفی فرهنگ و تمدن کشور

(۳۵) تولید ارزش اقتصادی و سودآوری از صنعت گردشگری در خانواده‌های بومی

(۳۶) فعال کردن فرآیند کارآفرینی در خانواده‌های بومی به منظور ایجاد خلاقیت در جذب توریست و رونق صنعت گردشگری در کشور

(۳۷) ارتقاء مدارک تحصیلی و دانشگاهی افراد خانواده و افزایش سطح کیفی آنها؛ اهمیت به کسب مدارج دانشگاهی معتبر جهانی

(۳۸) افزایش ایجاد علاقه و انگیزه برای دریافت گواهی نامه‌های فنی و حرفه‌ای

(۳۹) افزایش ارزش تقدیرنامه‌ها و تشویق نامه‌ها توسط مراکز و نهادهای اجتماعی و رسمی

(۱۰) اختصاص بیشتر منابع مادی به منظور ارتقاء سطح سلامت جسمانی و روانی خانواده.

(۱۱) اهمیت دادن به سطح سلامتی در نسل بعدی خانواده با انجام آزمایشات ژنتیکی قبل و بعد از ازدواج.

(۱۲) افزایش خود اظهاری سلامت در خانواده؛ انجام آزمایشات دوره‌ای به منظور پیشگیری از بیماریها

(۱۳) افزایش سطح گفتگو و تفاهم در خانواده

(۱۴) عدم تبعیض جنسیتی در تصمیم‌گیری‌های خانواده، بطوریکه همه افراد خانواده بتوانند در تصمیم‌گیریهای خانواده مشارکت داشته باشند.

(۱۵) انتخاب روش مناسب زندگی توسط همه افراد خانواده و در صورت تفاوت در معیارها، افراد خانواده بتوانند با گفتگو و تفاهم به روش مناسب و متناسب با زیست بوم فرهنگی، ارزشها، هنجارهای ملی و مذهبی در جامعه خود دست یابند.

(۱۶) افزایش سرانه مطالعه در خانواده

(۱۷) ایجاد تسهیلات برای افزایش مصرف کالاهای فرهنگی؛ افزایش بازدید از موزه‌ها، خرید کتاب، رفتن به سینما، تئاتر و کنسرت،...

(۱۸) افزایش تعاملات و ارتباطات اجتماعی خانواده با بستگان، دوستان و گروههای اجتماعی و سازمانهای مردم‌نهاد یا سمن‌ها.

(۱۹) ارتباط والدین با اولیاء مدرسه فرزندان و محیط‌های آموزشی

(۲۰) شرکت در انتخابات کشور و تمرین دموکراسی که می‌تواند آموزشی برای ایجاد یک خانواده دموکراتیک باشد.

(۲۱) افزایش سطح دسترسی به اطلاعات شبکه‌های جهانی به همراه فراگیری کسب اطلاعات صحیح از دنیای مجازی.

(۲۲) استفاده مناسب از شبکه‌های اجتماعی جهت تسهیل تبادلات، اطلاعات و فرصتهای فرهنگی

(۲۳) تخصیص هزینه برای اتصال به شبکه‌های اینترنتی و اطلاعاتی

(۲۴) افزایش دانش فرهنگی خانواده‌ها.

- (۴۰) ارتقاء ارزش اجتماعی و اقتصادی مدارک تحصیلی و حرفه ای در جامعه ملی و بین المللی
- (۴۱) ارتقاء ارزش اجتماعی مشاغل و ایجاد مشاغل تولیدی جدید.
- (۴۲) افزایش میزان درآمد از اشتغال
- (۴۳) ایجاد امنیت شغلی والدین و عدم نگرانی اعضای خانواده از آینده شغلی و معیشت خانواده در آینده
- (۴۴) ایجاد و افزایش سطح کیفی بیمه های اشتغال و بیکاری برای والدین
- (۴۵) اهمیت دادن خانواده به پرداخت مالیات بر درآمد و وجود احساس مسئولیت اجتماعی در افراد خانواده
- (۴۶) فراهم نمودن شرایط اقتصادی، اجتماعی و سیاسی برای تسهیل افزایش تعاملات اجتماعی؛ به نحوی که افراد بتوانند در سطوح مختلف، تعاملات ملی و بین المللی برقرار نمایند.
- (۴۷) تعاملات اجتماعی در سطوح آموزشی، تبادل عقاید و اندیشه ها، مشارکت های فرهنگی، کارآفرینی، گردشگری، سرمایه گذاری، تجارت، ایجاد اشتغال، یادگیری زبان، معرفی صنایع دستی
- (۴۸) سیاست گذاری های کلان دولت در باز نگهداشتن مسیرهای تعاملی و ارتباطات اجتماعی ملی و بین المللی.
- (۴۹) بهبود وضعیت اشتغال برای ایجاد تحرک اجتماعی با افزایش تولید.
- (۵۰) افزایش امکانات فرهنگی مورد نیاز جامعه از طریق ایجاد مراکز فرهنگی، آموزشی و تسهیلات استفاده از آن برای خانواده ها.
- (۵۱) ایجاد رقابت توسط خصوصی سازی امکانات فرهنگی و ارتقاء سطح خدمت رسانی و کاهش هزینه ها.
- فهرست منابع**
- (۱) الفبای آینده پژوهی/عقیل ملک/فر/۱۳۸۵ (ملکی فر، ۱۳۸۵)
- (۲) نواندیشی برای هزاره نوین/ ریچارد اسلاتر و دیگران/ وحید وحیدی مطلق
- (۳) The Futurist؛ مجله تخصصی آینده پژوهی (که توسط «انجمن جهانی آینده» منتشر می شود)
- (۴) برایسون ریچارد، برنامه ریزی استراتژیک، ترجمه دکتر مهدی خادمی، انتشارات آریانا قلم، چاپ دوم، تهران، ۱۳۹۱ ص ۴۲.
- (۵) آینده پژوهی فردی/ دکتر سعید رضایی- فاطمه عیوضی/ ۱۳۹۲ (رضایی، ۱۳۹۲)
- (۶) ناصر آبادی، زهرا، آینده پژوهی، مرکز مطالعات و برنامه ریزی استراتژیک، تهران، موسسه آموزشی و تحقیقاتی صنایع دفاع، ۱۳۷۹
- (۷) یدالهی، نرگس؛ نجفی برنا، غلامرضا؛ مرادی، مینا؛ بررسی و تعیین مولفه های آینده پژوهی جهت طراحی مدل در آموزشهای مهارتی؛ پنجمین همایش ملی و چهارمین همایش بین المللی مهارت آموزی و اشتغال؛ سازمان آموزش فنی حرفه ای کشور، ۱۳۹۵.
- (۸) مالاسکا، ادوین (۲۰۰۳). مدلهای آینده پژوهی، ترجمه عقیل ملک فر.
- (۹) اسمیت، فیلیپ (۱۳۸۴) درآمدی بر نظریه فرهنگی. ترجمه حسن پویان، تهران: انتشارات دفتر پژوهش های فرهنگی، ص ۲۱۶-۲۲۳.
- (۱۰) آزاد ارمکی، تقی (۱۳۸۶). جامعه شناسی خانواده ایرانی. تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه ها.
- (۱۱) وردیو، پی یر (۱۳۹۰) تمایز، نقد اجتماعی قضاوت های ذوقی، ترجمه حسن چاوشیان، تهران: نشر ثالث، ص ۲۰۲-۲۱۶.
- (۱۲) تراسبی، دیوید (۱۳۸۲) اقتصاد و فرهنگ. ترجمه کاظم فرهادی، تهران: نشرنی، چاپ اول، ص ۷۴-۶۸.
- (۱۳) تقوی، نعمت الله (۱۳۷۶). مقاله بررسی نقش خانواده در سبک زندگی. اولین کنفرانس بین المللی علوم رفتاری. تهران
- (۱۴) قانع راد، سید محمد امین (۱۳۹۶). زوال پدر سالاری، فروپاشی خانواده یا ظهور خانواده مدنی. تهران: نشر نقد فرهنگ، ص ۱۸-۱۲.
- (۱۵) رنجبر، محمود (۱۳۸۴). مقاله خانواده های ناسازگار. همایش آسیب های اجتماعی. تهران

- 22, 286-304. doi:10.1111/j.1467-8551.2010.00734.x
- 29) Bourdieu, P. (1990a). In other words: Essays towards a reflexive sociology. Stanford Univ Pr.
- 30) Brooker, Liz. (2015). Cultural Capital in the Preschool Years: Can the State 'Compensate' for the Family?, *Childhood with Bourdieu* pp 34-56 | Cite as
- 31) Hewison, Robert. (2015). *Cultural Capital: The Rise and Fall of Creative Britain*
- 32) -Lareau, A. (2003c). *Unequal childhoods: Race, class, and family life*. Berkeley: University of California Press.
- 33) Phillips, R., & Shockley, G. (2010). Linking Cultural Capital Conceptions to Asset-Based Community Development. *Mobilizing communities: asset building as a community development strategy*, 92.
- 34) Taylor 'P(1997)" Investigating Culture and Identity" 'London: Collins 'quoted in ' Communication Studies: The essential Resource 'Cultural 'Communication and Context 'pp. 199-200.
- 35) Throsby, C. D. (2001). *Economics and culture*. Cambridge Univ Pr. Tramonte, L., & Willms, J. D. (2010). Cultural capital and its effects on education outcomes. *Economics of Education Review*, 29(2), 200-213. doi:10.1016/j.econedurev.2009.06.003
- 36) Sheng, Xiaoming. (2017). Cultural Capital Family Background and Education: Choosing University Subjects in China, *British Journal of Sociology of Education*, v38 n5 p721-737 2017
- 37) Willekens, Mart & Lievens, John (2014). Family (and) culture: The effect of cultural capital within the family on the cultural participation of adolescents, *Author links open overlay panel*, Volume 42, February 2014, Pages 98-113
- 38) <http://ayandehpajoohi.com/>
- ۱۶) بوردیو، پی یر (۱۳۸۹) نظریه کنش، دلائل عملی و انتخاب عقلانی. ترجمه مرتضی مردیها، تهران: نشر نقش ونگار، چاپ سوم، ص ۱۴۳-۱۵۵.
- ۱۷) بشیریه، حسین (۱۳۸۴). *گذار به دموکراسی*؛ چاپ دوم، تهران: نشر نگاه معاصر.
- ۱۸) تاج بخش، کیان (۱۳۸۴) سرمایه اجتماعی، اعتماد، دموکراسی و توسعه. ترجمه افشین خاکباز، حسن پویان، تهران: نشر شیرازه، ص ۱۴۷.
- ۱۹) شارع پور، محمود (۱۳۸۴). سرمایه اجتماعی و نقش آن در حیات اجتماعی و اقتصادی. فصلنامه رشد آموزش علوم اجتماعی، شماره ۴۱، ص ۱۰.
- ۲۰) ساروخانی، باقر (۱۳۸۰) *درآمدی بر دایره المعارف علوم اجتماعی*، ج ۱ و ۲، تهران: انتشارات کیهان.
- ۲۱) صالحی امیری، سید رضا (۱۳۸۶). مفاهیم و نظریه های فرهنگی. تهران: نشر ققنوس، ص ۵۹-۶۴.
- ۲۲) فکوهی، ناصر (۱۳۸۱). تاریخ اندیشه و نظریه های انسان شناسی. تهران: نشر نی، ص ۳۰۰.
- ۲۳) کسل، فیلیپ (۱۳۸۷). چکیده آثار آنتونی گیدنز، چاپ دوم، ترجمه حسن چاوشیان. تهران: نشر ققنوس.
- ۲۴) گزارش راهبردی (۱۳۸۸). راهبردهای پویایی نظام فرهنگی کشور. تهران معاونت پژوهش های فرهنگی و اجتماعی مجمع تشخیص مصلحت نظام، مرکز تحقیقات استراتژیک، سال چهارم، شماره ۸۸، ص ۱۲-۲۶.
- ۲۵) هومن، حیدرعلی (۱۳۸۰). راهنمای عملی تدوین پایان نامه تحصیلی. تهران: انتشارات پیک فرهنگ.
- 26) Abel, T. (2016). Cultural capital and social inequality in health. *Journal of Epidemiology & Community Health*, 62, e13-e13. doi:10.1136/jech.2007.066159
- 27) Association for Family therapy & Systematic practice (on line) Index of Family Function and Change. Using the SCORE 15, <http://www.aft.org.uk/>
- 28) -Abel, Thomas. (n.d.). Cultural Capital in Health Promotion. *Health and Modernity* (pp. 43-73). New York, NY: Springer New York. Retrieved from file:///C:/Users/home/Desktop/springer/2.htm
- Al Ariss, A., & Syed, J. (2008). Capital Mobilization of Skilled Migrants: A Relational Perspective. *British Journal of Management*,

یادداشت‌ها

¹ Partial Least Squares
² H.G.Well
³ George Orwell
⁴ Aldous Huxley
⁵ William F.Ogburn
⁶ Metrics
⁷ Feedback Models
⁸ Futures Study
⁹ Taylor, P
¹⁰ Embodied state
¹¹ Objectified state

- ¹² Institutionalized state
- ¹³ education
- ¹⁴ Gintis
- ¹⁵ Sewell & Hauser
- ¹⁶ Mortimer & Krüger
- ¹⁷ social interaction
- ¹⁸ Wildhagen
- ¹⁹ Linnehan, Weer, & Stonely
- ²⁰ Morgan
- ²¹ kesel
- ²² preserving cultural heritage
- ²³ Throsby
- ²⁴ cultural consumption
- ²⁵ Cheng
- ²⁶ Sasaki
- ²⁷ cultural participation
- ²⁸ Yaish & T. Katz-Gerro
- ²⁹ Aschaffenburg & Maas
- ³⁰ Access to cultural resources
- ³¹ Stuber
- ³² Access to information and global networks
- ³³ council of europe
- ³⁴ Low
- ³⁵ Tourism
- ³⁶ Clarke & Eastgate
- ³⁷ Bourdieu and Passeron
- ³⁸ Partial Least Squares
- ³⁹ Reliability
- ⁴⁰ t-values
- ⁴¹ Path Coefficients

Modeling by Family Iranian the of Capital Cultural of Studies Future Method

Peymaneh Asgari

Cultural management Ph.D. Departement cultural management, Islamic Azad university, Science and Reasearch Branch, Tehran, Iran

Fatemeh Azizabadi Farahani

Faculty Member, Cultural Management, Islamic Azad University, Science and Research Branch, Tehran, Iran
(corresponding Author)
f_farahany@yahoo.com

Mehrdad Navabakhsh

Faculty Member, Social Sciences, Islamic Azad University, Science and Research Branch, Tehran, Iran

Seyyed Reza Salehi Amiri

Faculty Member, Cultural Management, Islamic Azad University, Science and Research Branch, Tehran, Iran

Abstract

Future studies are beyond prediction and mean the art of shaping the future, in the way we want the future. Today, technological change and, consequently, changes in other aspects of life, the increasing increase in the interdependence of nations and nations, the decentralization of existing societies and institutions, which has accelerated due to the development of information technology, Future studies of cultural capital in the family are debates that have a structural relationship with sustainable development. One of the basic needs of development in any society is the organization of the future developments of cultural capital. Due to the importance of the role of the family in Iran and the importance of the process of changing the cultural functions of the family, it is imperative that the family cultural capital be further studied and facilitate the path to sustainable cultural development. For this purpose, we have selected the dimensions for futures studies and are modeled according to their weight. The purpose of this paper is to explore the future of cultural capital of the family using the modeling method. For analyzing, PLS software has been used. The results of the research, after analyzing the structural factor, determined the weight and importance of measures in the conceptual model, with plans for their development, to achieve the desired future of cultural capital in the Iranian family.

Keywords: futures studies, cultural capital, sustainable development, family